

OBSAH

- ▶ 1 Úvodník
- ▶ 4 Inspirovna: Pila Paskov
- ▶ 5 Jablonecké fórum
- ▶ 6 Boj o Ďolíček, DIEM na Ostravsku
- ▶ 7 Doporučujeme
- ▶ 8 Participativní rozpočet
- ▶ 9 Avízo: Prádelna
- ▶ 10 Presentace knih Ilony Švihlíkové a Lenky Procházkové
- ▶ 10 „Bramborový čaj“, Brazílie
- ▶ 12 Družstevnictví v Argentíně
- ▶ 13 Sociální bydlení
- ▶ 14 Tiráž, kontakty

Svoje připomínky, názory, komentáře, prosím posílejte na tuto e-mailovou adresu:

zpravodaj-az@seznam.cz

(BŘEZEN 2016)

PRVNÍ ZNÁMKA JARA – PARTICIPACE KLÍČÍ

Přibývá radnic, které se začaly zajímat o participativní rozpočet, a už nevystačíme s prsty jedné ruky, chceme-li spočítat ty, kde na to vyčlenili peníze. Dokonce i rozložené vedení hlavního města Prahy postřehlo potenciál občanské spoluúčasti a vyčlenilo 20 milionů korun, kterými chce spolufinancovat vítězné projekty z městských částí. Jak rychle se svět změnil! Ještě před dvěma, třemi lety to byla aktivita, kterou jsme tiše záviděli Bratislavě. Potom se stala vlajkovou lodí programu Alternativy Zdola. A teď už – skoro se chce říct – pomalu proniká do radničního mainstreamu.

Zajímavou přehlídkou toho, co už se podařilo a kam aktéři této formy přímé demokracie pokročili, byla konference Dobrá radnice v slušně zaplněných reprezentačních prostorách pražského magistrátu. Byly tam zajímavé odborné prezentace, které najdete na adrese <http://www.agora-ce.cz/vzdelavani/konference-dobra-radnice-2016/>, ale ještě důležitější byly diskuse a workshopy s konkrétními zkušenostmi těch, kdo už to zkusili.

Třeba starosta Mnichova Hradiště Ondřej Lochman

varoval před akademickou suchařinou jazyka, kterému lidé nerozumí. Udělal si proto seznam zakázaných slov. Jedním z nich je už samotný výraz participace. Raději mluví o tom, že chceme něco udělat pro svoje město, lépe se starat o svůj domov. Stejně tak se vyhýbá slovu **workout** (přijedou lidé ze zahraničí a poučí nás). Dokonce i slovo **hodnocení** má menší obsah než obrat „a pak si řekneme, jaké to bylo“. Pozoruhodné je, že jde o mladého muže, který participaci v Evropě studoval jako obor na britské univerzitě.

Má pravdu, starosta, ale teď se jeho doporučení držet nebudu. Konference částečně plnila roli akademického cvičení, kde jsme si ujasňovali, kam participace sahá, k čemu patří a co vlastně všechno umožňuje. Hlavní slovo měla Agora, které se po-

dařilo vyprofilovat jako poradenské místo pro přípravu participace takřkajíc shora. Dostali spoustu grantů, a tak mohli postavit tým a nabízejí metodiky, školení. Mají dobře nastudovanou strukturu projektů, všechny procesy od základní úvahy, přes sběr nápadů a podnětů až po odpovědnost úřadu a samospráv při realizaci. Křest brožury s hrdým titulem Metodika participativního rozpočtu pro města v ČR patřil k atrakcím konference.

Máme hotovo? Je tu ještě místo pro někoho dalšího?

Jistěže ano. Agora šíří participativní rozpočet jako jednu z technik místního vládnutí. Například jako opatření, jak předcházet sporům. Dobré vládnutí je samozřejmě velice užitečnou dovedností, ale je to, jako když se batoletí podaří první krůčky. Z nich nelze vyčíst, kam se jednou vypraví.

PROBUDIT TY, KTEŘÍ REZIGNOVALI

Když jsme v AZ probírali zkušenosti s našimi pokusy rozeběhnout participativní rozpočty ať již v pražských městských částech, nebo v městech a

obcích v různých částech republiky, ukázalo se, že technické problémy vždycky najdou nějaké řešení, s tím si tam poradí. Co však není úplně samozřejmé, to je ona původní funkce participativního rozpočtu, s kterou k nám přišla z Latinské Ameriky a byla přejata i v Bratislavě – dát slovo těm, kdo jej nemají. Probudit ty, kdo rezignovali. Řešit veřejné služby tam, kde jsou dlouhodobě zanedbány. Nasměrovat peníze tam, kam by je běžné rozpočtovnictví podle rozložení politických sil v samosprávě nenasměrovalo.

Hlídat sociální roli participativního rozpočtu není nějakou sofistikovanější formou charity. Je to po-

► Práce členů AZ na petičních stáncích

litická práce v tom nejobecnějším smyslu, protože nabízí šanci opomíjené části společnosti, aby začala hájit své zájmy. Peníze, o které se jedná, jsou zárukou, že to má smysl. Že je šance život aspoň trochu změnit.

K participativnímu rozpočtu nelze přistupovat jen jako k cyklické události, která přichází jako vánoce, a když se rozdá, co se mělo, máme zase na rok

klid. Je to příležitost, jak dát lidi dohromady. Nejprve jako rozčilený dav, který si začíná ujasňovat, co přesně mu chybí. Nachází osobnosti, které to za něj dokážou nejpřesvědčivěji vyjádřit. Narazí na problémy a začne hledat odbornou pomoc, napřed mezi svými lidmi. Dozví se, že na to nejsou peníze a začne vyžadovat větší průhlednost obecních či

OBEC POTŘEBUJE VIZI: VÍC MYSLET NA TO, ŽE SE TU ŽIJE, NEŽ JAK URVAT DOTACI

městských financí, aby se ujistil, že jej někdo netahá za nos. Sousedé začínají fungovat jako občané.

Vznikne dohoda na projektu, něco se prosadí, ale pak se to musí postavit, využívat, udržovat. Lidi to drží pohromadě dál. Baví se o tom, že jedna zalátaná díra nic neřeší. Obec nebo město potřebuje vizi, která víc myslí na to, že se tu žije, ne jen na to, jak někde urvat dotaci a dát někomu vydělat. Vzniká alternativní vize. Nebo v probudilejším prostředí vzniká prostor pro věcné oponování stávajících návrhů. Narušuje to poměr sil, rýsují se konflikty. Kdo to chce ustát, musí se organizovat...

SÁLY ZAČÍNÁJÍ BÝT PŘÍLIŠ MALÉ

Má pravdu starosta, který říká, že smyslem je něco udělat pro svůj domov. Ale napřed je třeba trochu potrénovat v malém, to jsou ony projekty participativního rozpočtu. Až reálná možnost dosahovat

► Ilona Švihlíková v komunitním centru Prádelna

malé cíle probudí potřebu větších vizí. Jednu z rolí AZ bych viděl nad touto proměnou.

Nejde jen o to, že někam se vypraví pár lidí z Prahy, byť Ilona Švihlíková je na roztrhání a sály jí začínají být malé. Během let jsme však vybudovali širší okruh lidí kolem povětšinou pražského jádra a jsme s nimi v kontaktu hlavně elektronicky. Od nich se dozvídáme, co se odehrává v jejich okolí. Oni by zase měli být jádrem místních proměn.

Pražské jádro může být jejich servisním zázemím, kde se dají zprostředkovat kontakty a informace. Můžeme se občas sejít a udělat si semináře s odborníky nebo jen k výměně zpráv a ke společným pokusům, jak tu káru postrčit o další kousek dál. Ale už nejsme na začátku. Metodiky a techniky jsou „zmáknuté“, všechno je na papíře, stačí tomu věnovat trochu času. Zato obsah obecního probuzení, ony plány a vize komunálního rozvoje, to je etapa, do které je třeba vstoupit teď. Nastal čas hledat alternativy zdola. Přátelé, ozývejte se, dáme se do toho!◀

Zbyněk Fiala

PILA PASKOV: ODVÁŽIT SE VSTOUPIT DO ODBORŮ

jevo, že tuto iniciativu nevíta? Nebo když dokonce podniká kroky, aby přesvědčil zaměstnance, že působení odborové organizace jim nic dobrého nepřinese?

Lidé se dostávají do situace, kdy cítí, že odborovou organizaci potřebují, ale bojí se cokoliv podniknout. V tu chvíli je zapotřebí jedno – vzbudit v lidech pocit soudržnosti a solidarity. Je třeba apelovat na to, že pokud lidé potáhnou za jeden provaz, získají více, než kdyby si každý hájil svá práva sám. Jednoho, dva, pět lidí lze zastrašit, ale když se spojí polovina závodu, to už je nějaká síla!

VYSTOUPIT Z ANONYMITY
Odborová organizace PILA Paskov vznikla právě takto. Lidé cítili, že potřebují silného zastávce, ale zároveň se báli o svá místa.

Založit odborovou organizaci je snadné. Sejdou se minimálně tři podobně smýšlející lidé, dohodnou se na stanovách, rozdělí si funkce, požádají rejstříkový soud o zápis odborové organizace a udělení IČ. Potud litera zákona. Ovšem v praxi je to docela jiné.

Někteří zaměstnavatelé, zvláště ti, ve kterých odborová organizace nemá tradici, se vzniku odborů brání. A tady nastává problém. Jak založit odborovou organizaci, když zaměstnavatel dává na

V době, kdy přijít o práci znamená, v krajním případě, i dostat se do sociálního vyloučení, je to těžké dilema. Ale byla zde vůle, chuť překonávat překážky a hlavně – povedlo se získat odboráře, který perfektně ovládá svou práci a zároveň tu práci dělá srdcem. S pomocí Jaroslava Juryška dokázali lidé do té doby téměř nemožné – domluvit se a spojit se. Dokázali se vyhnout nepříjemnostem tím, že pořádali odborové schůze mimo areál firmy, dokázali, že si umí stanovit cíl a jít si za ním. Dokázali oslovit s odborovou myšlenkou také mladé, a to nejen to, dokázali je nadchnout pro odborovou práci natolik, že se tito odvážlivci odhodlali vystoupit z anonymity a prohlásit: „Jsem odborář.“

V době, kdy se odborová organizace firmě prohlásila, už čítala více než polovinu dělnických zaměstnanců. To jsou počty, které už není radno podcenit a vedení firmy to pochopilo. Odborová organizace se stala partnerem, se kterým je nutno počítat. ◀

Xenie Kaduchová
OS DLV PILA Paskov, místopředsedkyně

VŠEM POZITIVNÍM DEVIANTŮM!

Poslední dobu se roztrhl pytel s dobrými zprávami z obcí a regionů. Do-slycháme se o případech, kdy se někomu něco podařilo, co by mohlo povzbudit k následování. Aby to nebyly jen zprávy z druhé ruky, otevíráme tento koutek se samoobslužnou inspirovnou (podle vzoru poradna). Napište nám o událostech z vašeho okolí, které stojí za zaznamenání a obsahují zkušenosti využitelné i jinde. Informujte nás o ostrůvcích pozitivní deviace, ať se nákaza šíří! ◀

VZNIKÁ JABLONECKÉ NEZÁVISLÉ FÓRUM

Čas svého života chceme prožívat ve společenském prostředí, které vnímá, uznává a naplňuje naše bytostné hmotné i duchovní potřeby – respektuje lidskou důstojnost, zajišťuje právo na práci, přístup ke vzdělání, k úplným a pravdivým informacím, mír, bezpečí, zdravé životní prostředí, které uskutečňuje slušnou, poctivou a k potřebám lidí vstřícnou veřejnou správu a umožňuje svým občanům podílet se na formování a ovlivňování základních podmínek jejich života.

Současná vysoká míra nedůvěry k tradičním politickým institucím a jejich představitelům na všech úrovních pramení z neschopnosti a neochoty politiků spravovat veřejné záležitosti tak, aby se naplňovaly ústavní principy vlády lidu, v zájmu lidu a pod kontrolou lidu. Politické elity podle mínění mnohých analytiků a vědců ve značné míře plní zadání skutečné, nikým nevolené moci, která stojí v pozadí

a určuje jejich rozhodování, což vede k postupné nicméně zásadní systémové změně i k řadě souběžných krizí.

Obecně platí, že každá krize ústí do celé škály variant možných řešení, např.:

- 1. zlomový, okamžitý kolaps a zánik systému,**
- 2. dlouhodobá agónie vyplývající z neschopnosti prvků systému odstranit příčiny krize,**
- 3. nastolení systému vylučujícího možnost veřejně ovlivnitelného rozhodování – vláda pevných rukou**
- 4. obnovení funkčnosti původních demokratických principů a parametrů systému.**

V této nejisté a nepřehledné době posuzujeme nikoliv bez obav a skepse svoji reálnou šanci přispět k nastolení takových poměrů, v nichž by naše existence nebyla redukována na prostředek k uspokojování zištných, majetkových, mocenských či jiných

zájmů novodobých predátorů a jejich servisního zázemí.

Je zřejmé, že o tom, jakou cestou se bude ubírat vývoj na jakékoli úrovni – obecní, městské, krajské, národní, evropské, globální – rozhodne pravdivé či iluzorní

vědomí lidí, jejich aktivita či pasivita, ochota či neochota se veřejně angažovat v zájmu udržení a zajištění svých práv a lidské důstojnosti.

Důležitou podmínkou ozdravného působení občanské aktivity je prostor pro přemýšlení, svobodnou, slušnou, věcnou výměnu názorů a seriózní komunika-

ci. S tímto vědomím přicházíme a podporujeme myšlenku založení neformálního a otevřeného diskusního klubu – Jabloneckého nezávislého fóra, které bude pořádat a organizovat veřejné besedy a diskuse k aktuálním společenským problémům na všech úrovních. K diskutovaným tématům obdrží jejich účastníci potřebné materiály a odkazy na zdroje informací. Účast na činnosti Jabloneckého nezávislého fóra vznikne sdělením jména a e-mailového či telefonického kontaktu. Údaje je možné poskytnout v knihkupectví Serius v Jablonci nad Nisou případně zaslat na jeho e-mailovou adresu. ◀

Za iniciátory vzniku Jabloneckého nezávislého fóra:

Vladimír Opatrný
Jaroslava Slabá
Milan Zahradník

V Jablonci nad Nisou
22. března 2016

DIEM NA OSTRAVSKU

V březnu vznikl v Ostravě autonomní spontánní kolektiv mezinárodního občanského hnutí za demokratizaci Evropy DIEM Ostravsko. V současné době probíhá po celém území v ČR příprava vzniku dalších autonomních buněk. Hnutí DIEM během pár měsíců své existence nabralo přes 17 000 aktivistů a podporu řady organizací, z nichž nejvýznamnější je německý odborový svaz IG Metall s více než 2 miliony členy. Cílem první kampaně DIEM je zprůhlednění rozhodovacích mechanismů EU (např. videopřenosy ze zasedání vrcholných orgánů). V dlouhodobém horizontu DIEM usiluje o přípravu celoevropského ústavodárného shromáždění, na jehož základě by došlo k demokratizační přeměně evropských institucí. Heslem DIEM je „Evropa buď bude demokratizována, anebo se rozpadne.“ ◀
Jiří Karen, Opava

INSPIROVNA

ĎOLÍČEK NEDÁME!

Bohemians 1905 a jejich Ďolíček, to je ten příběh, který obletěl celý fotbalový svět. Boj o staletou tradici a kousek té zeleně. Vršovický klub s bohatou historií, který si své jméno a symbol, klokana ve znaku, přivezl z legendární cesty po Austrálii v roce 1927. Tento klub stál vždy v pozadí pražských S+S, musel bojovat o své místo na fotbalovém nebi.

V roce 1983 se vršovický klub Bohemians dokonce stal mistrem ligy Československa. V témže roce se probojoval do semifinále Poháru UEFA. Jeho dnešní prezident, internacionál Antonín Panenka, se stal fotbalovou legendou a jeho pověstná bělehradská desítka, přinesla Československu zatím jediný titul mistra Evropy.

Příběh tohoto tradičního pražského klubu, s více než stoletou historií, je možná již na konci. Zmizí další ligový klub se slavnou historií? Stadion ve Vršo-

vicích, zvaný Ďolíček, se stane tučným soustem pro projekty delevoperů za tichého přihlížení pražské radnice? Fanouškové, ti, kteří sbírali korunu ke koruně a rádech milionů korun zachránili klub, zůstanou osamoceni,

nejdou pro ně soupeřem. Smutný osud vršovického Ďolíčku, je jen obrazem stavu péče o tělovýchovu a sport v Praze.

Tak to je ta naše Praha, město sportu...!

Nedostupnost sportu padá na vrub pražských radnic. Ty doby, kdy se po Praze proháněly za míčem tisíce dětí, jsou pryč. Zmize-

ly kluby i bývalé plácky. Rodiče dnes vláčejí své děti za sportem na okraj Prahy. Sport se stává drahým i pro školní děti. Na ty lyžařské školní zájezdy, mnohdy rodiče ani nemají.... Obézní děti se stávají problémem pro zdravotnictví i školství.

Klokani z Vršovic boj nikdy nevzdali, budou bojovat o svůj Ďolíček.

Udělejme vše pro zachování tradice a kousku té zeleně v Praze! ◀
Přemysl Votava, Praha

Doplnění redakce (31.3.2016): Fotbal na Ďolíčku je podle všeho zachráněn, Praha se stadion rozhodla koupit. Město by mělo zaplatit 121,1 milionu korun, dalších asi sedm milionů doplatí klub. Nákup přišly na pražský magistrát podpořit desítky fanoušků. Návrh na koupi stadionu, který předložil radní Libor Hadrava, prošel jednoznačně. Z 58 zastupitelů 56 hlasovalo pro, dva se zdrželi.

DOPORUČIJEME

► <https://www.youtube.com/watch?v=ECYYQWvxZII>

Čaj o páté Alternativy Zdola: Pavel Janíčko – Moderní otroctví a jak proti němu bojovat.

► <https://www.youtube.com/watch?v=92Cr4XZyXX0>

Úvodní představení participativního rozpočtu Městské části Praha 3 (25. 2. 2016), kde byla zveřejněna jeho pravidla a harmonogram.

► https://www.youtube.com/watch?v=hZ60h_uGASM

Po roce 1989 se u nás rozmohl fenomén supermarketů, a tento trend stále pokračuje. Jsou supermarkety skutečně tak super? Jaký vliv mají na životní prostředí? Jaký vliv mají na trh práce a podmínky zaměstnanců? Jaký dopad mají na kvalitu našeho života?

► <http://foodtank.com/news/2016/01/new-law-could-change-frances-food-system-for-the-better>

Nejméně 40 procent potravin pro tzv. „kolektivní jídelny“, tj. státu patřící instituce, jako jsou školy, domovy důchodců, nemocnice anebo vězení, musí být z lokální produkce. Navíc sezónní potraviny budou muset být i v bio kvalitě. To je zákon, který právě prošel poslaneckou sněmovnou ve Francii a je před schválením v Senátu.

Cílem zákona je restrukturalizace zemědělství, podpora lokálních ekonomik, zkrácení cesty ke spotřebiteli. Zákon povede k omezení plýtvání, transportu potravin a jejich balení.

Ilona Švihlíková v Občanských novinách o družstevnictví:

► <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10800462866-obcanske-noviny/216562248430008-svepomoc-spoluprace-solidarita/>

Družstevnictví je stále populárnější formou podnikání, s níž je po celém světě spjatá téměř jedna miliarda lidí. K mimořádnému boomu dochází v současnosti např. v USA. Co je dnes na družstevnictví, které není výmyslem minulého režimu, ale jehož tradice sahá hluboko do 19. století, tak přitažlivého? V regionech jsme navštívili družstvo zemědělské, sociální a lesní, v metropoli družstevní kavárnu. (8 min, ČT, 2016)

► <http://a2larm.cz/2016/02/brnenska-revoluce/>

„Po rudé společně,“ glosoval na Facebooku brněnský radní Matěj Hollan zprávu o nové strategii sociálního začleňování v Brně, kterou by měla koalice ANO, KDU-ČSL, Zelených a Žít Brno schválit v jednom balíčku a odhlasovat ji v zastupitelstvu. Součástí strategie pro Brno je takzvané rychlé za bydlování (Rapid Re-Housing), které už nemá sociálně vyloučeným jen pomáhat zvládat jejich situaci, ale radikálně řešit jejich problémy. Pokud přes zastupitelstvo projdou všechna plánovaná opatření, mohl by se z Brna stát příklad toho, že „to jde“.

► <http://www.halonoviny.cz/articles/view/42889356>

Článek z Haló novin o našem Čaji k tématu brambor.

AZLARM

foodtank

PARTICIPATIVNÍ ROZPOČET V ČR ZATÍM S DOBRÝMI ZKUŠENOSTMI

První větší zkušenosti s participativním rozpočtováním v ČR předávali zástupci městských částí Praha 10 a Praha – Zbraslav na dalším z ročníků konference „Dobrá radnice – participace, komunikace, transparentnost“, kterou v Praze uspořádala 23. a 24. března Agora CZ. První den proběhlo jednání v plénu a pracovních skupinách (paroz, metody participace, informování), druhý den byl věnován workshopům (Jak připravit paroz ve vašem městě, Veřejné prostranství: od místa k městu; Strategické plánování obce či města jako příležitost pro participaci místních aktérů). Součástí prvního dne byl křest publikací „Metodika tvorby participativního rozpočtu pro města v ČR“ a „Metodika participace“.

LI NÁS JINAK NEŽ V NORSKU
Ředitelka Agory Ivana Bursíková udala tón akce prohlášením, že participaci třeba chápat jako princip veřejného rozhodování a že po prvních krocích nyní nastal čas stanovit standardy a metodiky. Předseda Svazu měst a obcí a

► Katka Vávrová, koordinátorka parozu na Praze 10, a Vojta Černý z Agory

starosta Kyjova František Lukl se zabýval problémem motivování občanů, aby se zajímali o věci veřejné, kde je ČR ve zcela jiné situaci než v Norsku, kde občané považují za jakousi povinnost být alespoň jedenkrát za život zastupitelem obce. Dotkl se přitom otázek otevřenosti, důvěryhodnosti, znalostí, profesionality, stanovování pravidel, společného hledání, respektu ale třeba i mstivosti za kritiku. Josef Michal, vedou-

cí zastoupení EK v ČR, hovořil zejména o prostředcích EU pro města a obce v programu Evropa pro občany, o komunitárních programech EU a o investicích EIB. Zbraslavská starostka Zuzana Vejvodová vyzdvihla diskusi s občany, potřebu vize a strategie, pro paroz doporučila konkrétní témata, srozumitelnou formu, rychlé a viditelné výsledky. Její kolega z Mnichova Hradiště Ondřej Lochman popsal různé techniky komunikace s občany, nacházení identity (od hospod po bleší trhy) a participace. Paroz ale vidí jako přechodný nástroj na zvýšení občanské aktivity.

HRAJE SE O STÁLE VĚTŠÍ SUMY
V pracovní skupině parozu úvodem vystoupili zbraslavští se

svými zkušenostmi, kde paroz navrhlo místní vítězné politické sdružení aktivistického původu a kde se v desetitisícové MČ zapojilo do hlasování o 600 000 Kč vyčleněných pro tematicky neomezené návrhy (podáno jich bylo 17, realizovány budou čtyři) 678 občanů. Místostarosta Filip Gaspar popsal harmonogram, podtrhl význam prvního informativního setkání s občany, upozornil na náročnost posouzení proveditelnosti podaných návrhů, které úřad zvládl jen s mimořádným nasazením (s externisty), a položil důraz na vysvětlení případných překážek realizace autorům a možnosti opakovaného návržení. Konstatováno bylo – a potvrdila to i Praha 10, že návrhy vesměs byly podány poslední den lhůty. Důležitá bude také další spolupráce s navrhovateli při zpracovávání projektové dokumentace a realizace schválených návrhů. Koordinátorka parozu na MČ Praha 10 Kateřina Vávrová popsal průběh parozu na Praze 10, kde s ním přišly tradiční, resp. velké politické strany. V této MČ s takřka 110 tisíci obyvateli

o 56 podaných, resp. 33 hlasovatelných návrzích a o sumě 5 mil. Kč hlasovalo 5024 lidí. Zde byly návrhy omezeny na malé a menší investiční akce, opět se ukázala náročnost zvládnout posouzení proveditelnosti návrhů. MČ bude v parozu pokračovat, opět s pěti mil. Kč, tentokrát odstartuje o něco dříve. Místostarosta Bohumil Zoufalík vyzdvihl aktivizaci občanů, růst zájmu o jejich okolí, jejich komunikování, sdružování a lobbování. Legitimitu parozu a návrhů při hlasování jen pěti tisíc lidí z více než 100 tis. obyvatel, když návrhy přitom mohou stát proti volebnímu programu vítězných stran, podpořil Zoufalík konstatováním, že stávající senátorce za Prahu 10 stačilo ke zvolení 2200 hlasů... Probírána byla i role škol a žáků při šíření informací a při získávání podpory pro některé projekty – obavy se zatím nikde nepotvrdily. V diskusi zazněly rozdílné názory na rychlost realizace návrhů, někdo žádá do roka, jiní to nelimitují, a to i s ohledem na lhůty schvalování apod.

NA SLOVENSKU JSOU NAPŘED

Zuzana Krivošová, externí konzultantka kanceláře pro participaci Úřadu bratislavského Nové-

ho města, přiblížila slovenskou praxi parozu a plánování veřejných prostorů a zapojování občanů do nich. Uvedla rozdíly od ČR, neboť v Bratislavě krom jednotlivých občanských projektů obvyklých v ČR fungují ještě prioritní témata, do nichž by měla MČ více investovat, a tzv. zadání – větší a složitější úlohy projektově zvládnutelné už jen s pomocí úřadu. Přiblížila též činnost tématických komunit, které se ujaly na úrovni města, ale nezabraly na úrovni MČ, kde je museli nahradit teritoriálními komunitami, které uspěly. Poukázala na rozdílnou aktivizaci ve čtvrtích rodinných a vilových domů (vliv letitých sousedských nevraživostí), menších bytových domů a velkých činžáků. Ukázala i mapu podnětů MČ a jejich vyhodnocení (doprava, zeleň, sociální oblast apod.). Dotkla se veřejných zvažování projektů koordinátory a občany, kde se podrobně o možných a navržených projektech jedná, vysvětluje, upravují se, tříbí se, rozhoduje o tom, co na nich financovat. Osvětliila i tzv. zadání, které jsou pro komunikaci s občany, ale i s politiky složitější úlohou. Zmínila se o koordinátorech, resp. koordinátorkách (je jich více) jednotlivých projektů, či o pečlivosti

seniorských projektů. Probírala i hlasování, které v SR je složeno z více hlasování (na veřejném zvažování, internetem apod.), která mají různou váhu, takže lze do něho promítnout i aktivní angažovanost a odbornost. Ukázala se už i negativa, když někteří lidé se pokusili při hlasování podvádět, nebo snaha některých zastupitelů připravit paroz a občany o samostatnost a suverenitu a přisvojit si konečné slovo v rozhodování. ◀
(kru)

AVÍZO

KLINIKA V PRÁDELNĚ

Ve čtvrtek 21. dubna se od 17 hod. v komunitním centru městské části Praha 5 Prádelna (Smíchov - Holečkova 38a, zastávka tram Betramka) pořádá AZ přednášku a besedu „Případ Klinika“. Akce si nebere za cíl pouze představit žižkovské autonomní centrum, jeho vznik a současná jedná-

ní o budově, ale také všechny činnosti, které jsou na Klinice provozovány, a rovněž ideo-

vé, hodnotové, názorové podhoubí Kliniky, jejich obyvatel a aktivistů. Přiblížit fenomén českého squattingu, soudobého anarchismu, nekapitalistické a antisystémové myšlení a konání aktivistů. Předpokládáme, že hlavní host – Arnošt Novák z Fakulty humanitních studií UK přizve na přednášku a besedu i některé z obyvatel a aktivistů Kliniky a shlédneme i záběry z akcí na Klinice počínaje přednáškami a koncerty přes vzdělávací kursy a knihovnu po obchod, vaření či školku.

V jednání jsou ve spolupráci se Spojenectvím práce a solidarity další akce, např. k výsledkům parlamentních voleb na Slovensku, o inkluzi na českých školách, o válce, zbrojení a penězích. ◀

(kru)

ILONA ŠVIHLÍKOVÁ V BRNĚ, JABLONCI A OSTRAVĚ

Ilona Švihlíková pokračuje v turné s knihou *Jak jsme se stali kolonií*. V Brně na akci, organizovanou místní pobočkou MDA, dorazilo asi 100 zájemců. Po přednášce ke knize, která se zabývá nejen tím, jak jsme se stali kolonií (závislou ekonomikou a politickou periferií), ale snaží se také načrtnout obrys řešení, se rozpoutala více než hodinová diskuse. Některé otázky směřovaly i na konkrétní kroky v Brně – především týkající se rozvoje lokální ekonomiky, místního LET systému či osudu transparentního rozpočtu.

V Jablonci na prezentaci knihy a následnou autogramiádu do knihkupectví *Serius*, které slouží stále více i jako komunitní centrum (viz také naše *Inspirovna*), přišlo asi 50 zájemců.

I tentokrát byly dotazy pestré – od budoucnosti eura, po dotační programy, aktivity na místě, či nejbližší vývoj světové ekonomiky. Potěšující byla účast mladých i starších, kteří jsou sami v Jablonci a okolí činní.

Největší zájem o debatu a autogramiádu ke knize byl v Ostravě. Více než 160 lidí dorazilo do ostravského Knihcentra. Vynikající účast i atmosféra byla doprovázená živou debatou, týkající se dalšího vývoje v EU, postavení pracujících a důležitosti minimální mzdy a samozřejmě celkově stavu České republiky. Potěšující byla zejména práce odborářů – z nichž někteří na přednášku dorazili – a také aktivity mladých z Ostravy a Opavy, kteří se chtějí připojit k celoevropské iniciativě *Diem25* (viz. naše *Inspirovna*). ◀

KŘEST KNIHY: NEJSOU TO BOHOVÉ!

Dne 24. března se v mega knihkupectví *Luxor* na Václavském náměstí konal křest knihy Lenky Procházkové *Nejsou to bohové!*

Známa spisovatelka, publicistka a také aktivistka Lenka Procházková si křest knihy nadělila přímo ke svým narozeninám. O to bylo setkání s jejími více než 60 příznivci, kteří se shromáždili v *Luxoru*, krásnější. Mikoš Chadima doprovodil křest hrou na saxofon a pak už mohli zájemci vyslechnout některé

z textů, které kniha obsahuje. *Nejsou to bohové!* je totiž sbír-

ku Lenčiných projevů z demonstrací a dalších akcí, kterých se aktivně účastní, spolu s přáteli z *Nezákladnám*, kteří byli také přítomni. Na místě byla i význačná česká historička Marie Neudorffová, jedna z klíčových osob veleúspěšné akce k poctě Mistru Janovi minulý rok.

Nadšení až pohnutí mezi přítomnými vyvolal text o vlastenectví, který Lenka Procházková sepsala k příležitosti státního svátku 28. října.

Knihka *Nejsou to bohové!* dokazuje svým obsahem neuvěřitelnou schopnost přesahu u aktuálních témat i výročí, a mistrovství pera, které je Lenky Procházkové vlastní. ◀

▶ Lenka Procházková

„BRAMBOROVÝ ČAJ“ S AZ

Náš březnový čaj dostal vzhledem k tématu poněkud odlišnou podobu. Připomněli jsme si výročí týkající se brambor: uplynulo 400 let od prvních brambor na jídelníčku ve Francii.

Naše bramborové sezení odborně zajistil Ing. Miloslav Chlan, předseda Českého bramborářského svazu se sídlem na Vysočině, v Havlíčkově Brodě.

Naši hosté si nejen vyposlechli informace o bramborách, ale ochutnali i občerstvení sestávající mimo jiného také z bramboráků a bramborových placek. Kromě historie brambor objasnil předseda svazu i vývoj osevňovací plochy brambor, dodal praktické informace pro základní spotře-

bitelskou orientaci a seznámil i s aktivitami svazu. Spotřeba na obyvatele v ČR se pohybuje kolem 70 kg, přičemž potřebujeme asi 20 tisíc hektarů plochy pro konzumní brambory. Brambory se ovšem do ČR ve velkém dovážejí, předseda svazu uvedl soběstačnost u brambor ve výši 65%. Plocha neustále klesá, jen u brambor pro výnosnější škrob, stagnuje. Měsíčně dovezeme až 20 000 tun brambor.

Zvláštní pozornost byla věnována škrobárnám, protože škrob se vyskytuje v ohromném množství potravin – ale zdaleka se netýká jen potravinářského průmyslu.

Bramboráky i placky byly nakonec vychváleny a řádně zkonsumovány, pitný režim nám pomohl dodržovat pivovar Poutník – jediný družstevní pivovar v České republice.

Záznam z „bramborového čaje“ připravujeme. ◀

ODKAZY

► <http://www.halonoviny.cz/articles/view/42889356>

O našem „bramborovém čaji“ v Haló novinách.

ZA SOCIÁLNÍ A DEMOKRATICKOU BRAZÍLIÍ

Demokratické a sociální směřování Brazílie podpořili účastníci shromáždění u sochy Símona Bolívara v Praze 6. Jsou znepokojeni současným děním, ačkoli vnímají chyby stávající prezidentky Dilmy Rousseff, obávají se převratu, který by mohl vést až k vojenské diktatuře, kterou země již zažila, což stálo životy i svobodu. Akci pořádala Levá perspektiva. Novinářka a „poloviční Brazilka“ Andrea Cerqueirová uvedla, že v Brazílii jsou za levicové vlády realizovány sociální programy podporující kupříkladu výstavbu družstevních bytů pro nejchudší obyvatele. Znalkyně latinskoamerické historie Milada Sigmundová zmínila neblahý podíl Spojených států na dřívějších diktaturách. Nikola Čech z Levé perspektivy řekl, že se jedná nejen o Brazílii, neboť levice v poslední době utrpěla ránu i v jiných jihoamerických zemích. Sociolog Marek Hrubec hovořil

o participativních rozpočtech v brazilských městech a hrozbě, že je zneužijí nedemokratické síly. Historik Zdeněk Jehlička pozval do holešovického Crossu na promítání filmů týkajících se brazilské politické minulosti i současnosti. Přečteny byly zdra-

vice ekonomky Ilony Švihlíkové a poslankyně Marty Semelové (KSČM). Akce se zúčastnili kupříkladu i Libuše Staňková z Alternativy zdola, redaktorka Haló novin Monika Hoření nebo prezident Federace výkonných zaměstnanců ČR Miroslav Prokop. ◀

ARGENTINA: DRUŽSTEVNICTVÍ JE KRÁSNÉ, ALE...

Letmý popis historie a stavu družstevnictví v Argentině a některé jeho zkušenosti přináší článek „Occupy Buenos Aires: Dělnické hnutí, které transformovalo město a inspirovalo celý svět“, který je v plném znění umístěn na webové stránce AZ a o jehož obsahu se ve Zpravodaji AZ stručně zmíníme.

Největší pozornost článku je věnována hotelu Bauen v centru Buenos Aires, který r. 2001 po 23 letech provozu zkrachoval a dva roky na to jej obsadili pracující a obnovili provoz. Zvláště na něm jsou dokumentovány situace a problémy družstevních hnutí „empresas recuperadas (převzaté podniky), jehož mottem je „Okupovat, vydržet, vyrábět“ a které mj. zachytil i film Naomi Kleinové a Avi Lewis The Take (Převzetí). Družstva krom restaurací a hotelů svážejí odpadky, stavějí, vzdělávají, dopravují, působí ve zdravotnictví a médiích. Ne vždy jednotlivě úspěšně, ale celek vzkvétá. Efektivní musejí být jako firmy ve vlastnictví soukromníků, ale jako družstevníci mají více svobody, kterou se ovšem musejí naučit zodpovědně užívat a nikoli zneužívat a to i vůči kolegům.

ZAČÍNÁ BOJ O LEGITIMITU DRUŽSTEV

Předloni bylo v Argentině evidováno 311 obsazených podniků. Polovina z celkového počtu působí v metropoli dle programu „Open Faculty Programme Univerzity Buenos Aires, půlka vznikla po r. 2014, tj. po krizi, už za ekonomického vzestupu. Město je „prvním a nejdéle okupovaným městem na světě“. Většina se soustředí na fabricas toma-

► Zaměstnanci převzali závod na čištění vlny v Buenos Aires a přetransformovali ho na družstvo v roce 2002. Foto: Natacha Pisarenko/Associated Press

das (převzaté továrny), ale existují i podniky služeb.

Východiskem sice bylo zoufalství z nezaměstnanosti a vhodné podmínky levicových vlád Kirchnerů, které sice přímo družstva skoro nepodporovaly, ale zákonem umožnily převzetí zkrachovalých firem zaměstnanci, pokud převzali i dluhy a založili družstvo. Současná pravicová vláda již ale aktivně proti družstvům brojí, ač do-

kazují, že zaměstnanci se dovedou o podnik postarat, řídit výrobu, uspět a rozdělit si zisk. Proto se opět rozhořívá boj o legitimitu družstev, resp. vlastnictví konkrétních převzatých firem. To nyní trápí i hotel Bauen, který dává práci 30 lidem. Pohybují se sice na hranici minimální mzdy, ale jsou v práci spokojeni. Jsou pro argentinské družstevnictví nejen symbolem, ale pro ostatní družstva i rádcem. Spokojenost družstevníků vyplývá i z toho, že např. si platí důchodové pojištění, což soukromníci často nedělali. Podobná družstva fungují v Chicagu, Dillí, Ciuda Juárez, o rady žádala argentinská družstva i venezuelská vláda, protože nestačí družstva založit, musejí fungovat. ◀

(kru)

MÍT ČI NEMÍT SVOJE DOMA

Stímto názvem se pod záštitou Ministerstva práce a sociálních věcí uskutečnil 10. března v Praze kulatý stůl. O zákonu o sociálním bydlení se mluví už dlouho, počítá s ním i schválená Koncepce sociálního bydlení ČR 2015 – 2025. Zástupkyně MPSV Mgr. Lenka Laubová přítomné informovala, že připravovaný zákon by měl vstoupit v platnost od 1. dubna 2017. Otevřených otázek je ale zatím dost. Ministerstvo teprve zřizuje expertní skupiny. Zákon má stát na dvou základních pilířích: 1) na podpoře státu pro zachování bydlení ohrožených skupin, která v zásadě bude vycházet ze současného systému příspěvků a dávek, 2) na zajišťování krizového (azylového) bydlení, sociálních bytů a dostupného bydlení. Posílit se má role a hlavně odpovědnost měst a obcí, které by po rozhodnutí Úřadů práce o žádosti konkrétních osob měly povinnost příslušné bydlení zajistit a mít pro ten účel přiměřený fond sociálního bydlení. Stát pak bude poskytovat základ financování systému. MPSV počítá se zajišťováním rejstříku

sociálních a dostupných bytů. Na dotaz, jak konkrétně bude tento rejstřík vypadat, však referující neuměla poskytnout přesnější informaci.

KAŽDÝ SEDMÝ BYT JE NEOBYDLEN

Počet osob „v bytové nouzi“ se uvádí přibližně 130 000, s náklady na bydlení, které nejsou přiměřené příjmům, je téměř 400 tisíc osob. Ti z první skupiny dilema z názvu kulatého stolu mají

Platforma pro sociální bydlení

vyřešeno – bydlení nemají. Řešení pro druhou skupinu se bez pomoci společnosti najde jen v části případů. Je tedy dobře, že po uznání potřeby řešit problematiku sociálního bydlení v celém politickém spektru a tlaku odborné

i občanské veřejnosti je stanoven termín a postup pro zákon. Řada diskutujících však vyslovila pochybnost, zda se to podaří dodržet. Upozorňovali na takřka všeobecnou nadměrnou privatizaci bytového fondu, po které obce často mají ve svém vlastnictví málo bytů, a zajišťování fondu přes jiné vlastníky není jednoduché a nemusí být finančně únosné.

Ing. Milan Taraba ze SON – Sdružení nájemníků ČR ukázal na číslech, že přitom je u nás každý sedmý byt neobydlen, nová výstavba a obnova bytového fondu jsou ve srovnání s obdobím do roku 1990 nízké. Vyslovil se pro obnovu a podporu dřív účinného systému družstevní výstavby a obhospodařování bytů, který je nesmyslně potlačen.

POČÁTKY PROJEKTU V BRNĚ

K popisu stavu přispěla i Mgr. Eva Nehudková z kanceláře om-

budsmanky, protože počet podnětů v oblasti bydlení, týkajících se především diskriminace a nerovného zacházení, patří stále

► Počet osob v bytové nouzi se uvádí přibližně 130 000

mezi významné. Na upozornění veřejných ochránců práv už od doby prvního JUDr. Otakara Motejla dosud byly odezvy vlády a parlamentu nedostatečné nebo spíš žádné.

Mgr. Jan Snopek z Platformy pro sociální bydlení, které je i Alternativa zdola kolektivním

ANKETA EXPERTŮ: KDO BUDE PŘÍŠTÍM PREZIDENTEM USA!

Ilona Švihlíková, ekonomka

čle-nem, představil postup nazývaný „Nejdřív bydlet!“ (Housing First), který se rozhodlo vyzkoušet zastupitelstvo v Brně. Vylosovaných 50 rodin z víc než 400(!) potřebných se bude moci nastěhovat do přiděleného městského bytu za přesně stanovených podmínek. Odborným garantem je sdružení Žít Brno. V řadě měst v zahraničí se ukazuje, že tento způsob je účinnější než metody tzv. prostupného bydlení, ve kterých trvá cesta k trvalému bydlení často několik let a jen málo rodin nebo osob se propracuje k takovému konci. Úspěch by byl příkladem a přínosem.

I v diskusi se ukázalo, že je správné pozměněné přísloví „Kdo rychle pomůže, pomáhá dvakrát!“ To ale zatím při řešení složité otázky bezdomovců a ohrožených osob ztrátou nebo nemožností získat přiměřené a důstojné bydlení u nás v převážné většině případů neplatí. ◀
Václav Exner

Mým favoritem je Bernie Sanders. Chápe, že situace ve Spojených státech nazrála pro razantní změnu a ne pro upgradeovaný establishment s Goldman Sachs za zády – což reprezentuje Hillary Clintonová. Od počátku byl považován za outsidera a finančně se s Clintonovou nemůže měřit, přesto s ní dokáže držet krok. V americkém systému obvykle vítězí ten, kdo má nejvíc peněz, ale přesto není bez šancí. Jeho návrhy řeší dlouhodobé problémy Spojených států: rozšíření pracující chudoby, obrovskou nerovnost, zastarávající infrastrukturu, všemocný finanční sektor. Zvýšení federální minimální mzdy, zavedení daně z finančních transakcí, bezplatné vzdělávání a rozšíření zdravotní péče skutečně pro všechny by USA posunulo trochu skandinávským směrem – Američanům bych to přála.

V zahraniční politice by to měl Sanders možná ještě těžší než v domácí. Zahraniční politika USA totiž není řízena z jednoho centra, jak ukazuje Sýrie, kde se střetávají zájmy Pentagonu a tajných služeb. Za Sanderse by těch válek a barevných revolucí made in USA mohlo být méně, snad by USA mohly ustupovat z pozice záměrného vyvolávání chaosu (jeho řízení už jim nejde). ◀

ZDROJ

► <http://www.penize.cz/svetova-ekonomika/310325-ocima-expertu-kdo-bude-pristim-prezidentem-usa>

Zpravodaj AZ
(březen 2016)

Odpovědný
redaktor
Karel Růžička

Grafický design a sazba
Michal Černý

Do tohoto čísla
přispěli:

Karel Růžička, Ilona Švihlíková,
Václav Exner, Zbyněk Fiala, Xenie
Kaduchová, Vladimír Opatrný,
Jaroslava Slabá, Přemysl Votava,
Milan Zahradník, Jiří Karen

Zdroj fotografií
www.freeimages.com

zpravodaj-az@seznam.cz

KONTAKTY

Web: www.alternativazdola.cz
E-mail: info@alternativazdola.cz
Facebook: www.facebook.com/alternativa.zdola
YouTube: kanál AlternativaZdola
Zpravodaj: zpravodaj-az@seznam.cz